ПРЯМУЄМО РАЗОМ

ПРОЕКТ ФІНАНСУЄТЬСЯ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

МІЖНАРОДНИЙ ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ

ATLAS NETWORK

ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Моніторинг сприяння торгівлі в Україні

Період моніторингу:
квітень 2021 року

Випуск № 65
Травень 2021

Шановні читачі!

Перед Вами черговий випуск Інформаційного бюлетеня «Моніторинг сприяння торгівлі в Україні», продукт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій, який публікується за підтримки Європейського союзу, МФ "Відродження" та ATLAS Network у рамках проекту "Підтримка громадської ініціативи "За чесну та прозору митницю". Ми прагнемо надати Вам найсвіжішу та найбільш актуальну інформацію стосовно стану реалізації митної реформи та впровадження заходів сприяння міжнародній торгівлі в Україні. Тому для нас дуже важлива Ваша думка, відгуки та побажання щодо комунікаційних зв'язків та методів надання інформації на адресу: customs@ier.kyiv.ua

Зміст

Нормативно-правові акти, що набрали чинності..... 4

РНБО застосувало санкції до осіб, пов'язаних з контрабандною діяльністю..... 4

Проєкти нормативно-правових актів..... 6

Президент України пропонує повернути кримінальну відповідальність за контрабанду товарів та недостовірне декларування..... 6

Новини..... 8

В Україні оформлено першу декларацію в системі спільного транзиту (NCTS) розпочав..... 8

діяти новий порядок заповнення та видачі митницею сертифіката EUR.1 або EUR-MED..... 8

РНБО застосувало санкції до осіб, пов'язаних з контрабандною діяльністю

Указ Президента України № 140 від 3 квітня 2021 року "Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 квітня 2021 року "Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)"

Указ Президента України № 169 від 21 квітня 2021 року "Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 квітня 2021 року "Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)"

Президент України ввів у дію рішення Ради національної безпеки та оборони України щодо застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних санкцій до низки фізичних осіб та підприємств. За інформацією, озвученою Президентом України у своєму зверненні, санкції застосовано до осіб та підприємств пов'язаних з контрабандною діяльністю.

Зокрема, у своєму зверненні Президент України повідомив, що Рада національної безпеки та оборони України на засіданні 2 квітня 2021 року запровадила санкції проти десяти осіб, причетних до контрабанди. Президент України назвав контрабанду економічним тероризмом проти України, у зв'язку з чим, на такі дії поширюється компетенція РНБО, яке має відповідним чином реагувати на такі дії.

Санкції до осіб, пов'язаних з так званою контрабандною діяльністю застосовано двома рішеннями РНБО, введеними в дію відповідними указами Президента від 3 і 21 квітня 2021 року.

Перший із зазначених документів передбачає запровадження санкцій щодо 10 фізичних осіб та 79 компаній строком на три роки.

Санкції застосовано до наступних фізичних осіб: Альперін Вадим Олександрович, Бокало Іван Васильович, Дідух Володимир Степанович, Єрімічук Олександр Володимирович, Кравченко Олександр Миколайович, Кушнір Юрій Радулович, Пересоляк Валерій Іванович, Фірманюк Орест Ігорович, Чудаков Олександр Леонідович, Шерман Віктор Бенедіктович.

Відповідно до указу санкції, сенред іншого, передбачають

- блокування активів;
- обмеження торговельних операцій;
- обмеження, часткове чи повне припинення транзиту ресурсів, польотів та перевезень територією України;
- запобігання виведенню капіталів за межі України;
- зупинення виконання економічних та фінансових зобов'язань;
- анулювання або зупинення ліцензій та інших дозволів, одержання (наявність) яких є умовою для здійснення певного виду діяльності, зокрема, анулювання чи зупинення дії спеціальних дозволів на користування надрами;
- повну або часткову заборону вчинення

правочинів щодо цінних паперів, емітентами яких є особи, до яких застосовано санкції згідно з цим Законом;

- заборону видачі дозволів, ліцензій Національного банку України на здійснення інвестицій в іноземну державу, розміщення валютних цінностей на рахунках і вкладах на території іноземної держави;
- припинення видачі дозволів, ліцензій на ввезення в Україну з іноземної держави чи вивезення з України валютних цінностей та обмеження видачі готівки за платіжними картками, емітованими резидентами іноземної держави.

Також у цьому указі під санкції підпало 79 компаній. Крім цього, за інформацією Держмитслужби понад 100 працівників, серед яких 17 – керівників митниць та митних постів, були відсторонені від виконання своїх посадових обов'язків. Зокрема, відсторонені від виконання службових обов'язків:

- В Одеській митниці - 22 працівника;
- У Закарпатській - 23 працівника;
- У Київській - 8 працівників;
- У Волинській - 23 працівника;
- У Галицькій - 46 працівників;
- У Буковинській - 3 працівника.

Продовженням застосованих санкцій від 2 квітня стало рішення РНБО від 15 квітня 2021 року, яким були запроваджені санкції щодо 13 фізичних осіб строком на три роки. Цього разу санкції було застосовано до таких осіб: Араік Амирханян, Сеяр Куршутов, Олександр Черепинський, Едуард Кукоба, Олег Доронін, Тигран Мелконян, Володимир Полуситок, Денис Аминев, Сергій Сердюк, Михайло Грибанов, Андрій Попов, Олег Богданов, Юрій Дворак.

Також на три роки введено санкції проти 95 компаній. Серед них – блокування активів, обмеження торгових операцій, обмеження, часткове або повне припинення транзиту ресурсів, польотів і перевезень територією України, запобігання виведення капіталів за межі України.

Наведений указ є продовженням заходів, розпочатих аналогічними рішеннями РНБО від 2 квітня 2021 року стосовно так званих "Топ контрабандистів". За повідомленням Держмитслужби внаслідок прийнятих санкцій РНБО відсторонено від виконання службових обов'язків ще 39 працівників Держмитслужби. Митників відсторонено на період проведення дисциплінарних проваджень щодо можливого порушення ними присяги держслужбовця. На засіданні РНБО, яке відбулося 15 квітня 2021 року, було оприлюднено інформацію щодо встановлення можливої причетності посадових осіб Державної митної служби до протиправного переміщення товарів на митну територію України, організованого суб'єктами, щодо яких РНБО застосовані персональні спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції).

У рамках здійснення заходів зі встановлення контактів та взаємодії посадових осіб митниць Держмитслужби з фізичними та юридичними особами, до яких застосовано персональні санкції рішенням РНБО, щодо цих осіб порушено дисциплінарні провадження. Зокрема листом Управління внутрішньої безпеки Держмитслужби ініційовано дисциплінарні провадження щодо працівників наступних митниць з їх відстороненням від виконання службових обов'язків:

- Одеська митниця – 18 осіб;
- Закарпатська митниця – 12 осіб;
- Волинська митниця – 4 особи;
- Галицька митниця – 1 особа.

Крім того, наказом Голови Держмитслужби такі ж заходи вжито стосовно 4 начальників митних постів.

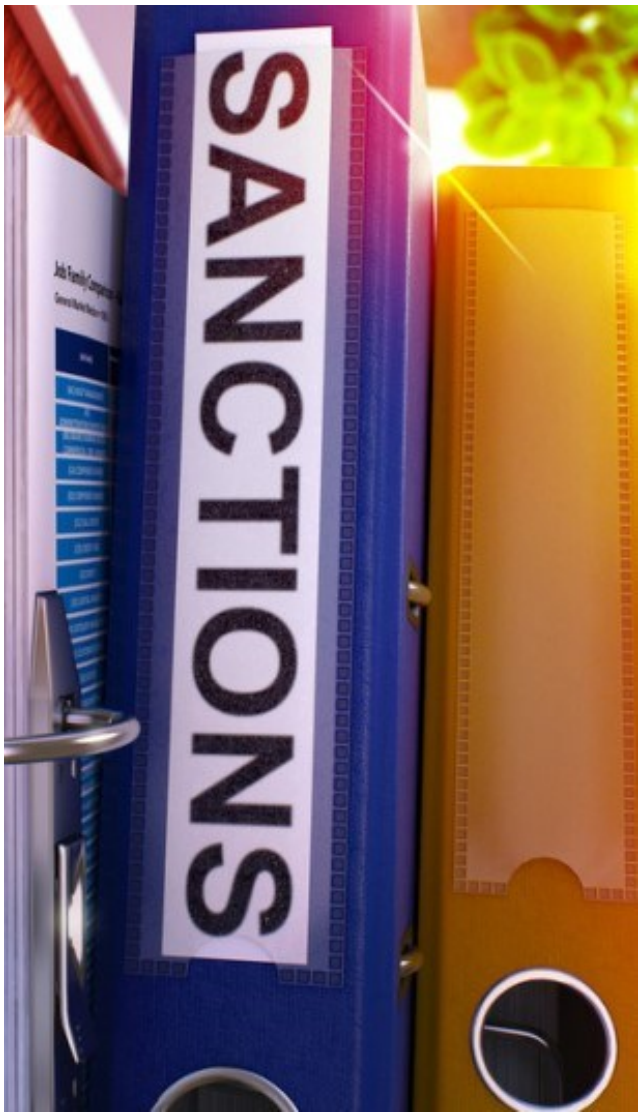
Відповідні рішення РНБО викликали дискусії у суспільстві щодо їх законності та правомірності. Цілком очевидно, що це політико-правові рішення, які в умовах недостатньої ефективності судової та правоохоронної систем є певним чином виправданим. Але ці рішення повинні мати певне правове продовження. Саме тому правоохоронці мають дати свою оцінку діям осіб, зазначених в указах. В іншому випадку можна очікувати оскарження відповідних рішень РНБО, які без достатньої реакції правоохоронних органів ризикують залишитися тільки на папері.

Також в багатьох виникли запитання щодо критеріїв, якими керувалися при формуванні відповідних списків осіб. Окремі експерти припустили, що ці рішення можуть бути спробою перерозподілу потоків, а не реальною боротьбою з контрабандою.

Отже, можна припустити, що саме від найближчих дій органів влади залежить подальша перспектива зазначених рішень і їх підтримка суспільством.

Джерела:

https://bit.ly/3eYKK33

Президент України пропонує повернути кримінальну відповідальність за контрабанду товарів та недостовірне декларування

Проект Закону України реєстр. номер 5420 від 23 квітня 2021 року "Про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо криміналізації контрабанди товарів та підакцизних товарів, а також недостовірного декларування товарів"

Дата подання:2 3 квітня 2021 року

Суб'єкт ініціативи: Президент України

Президент України подав до Верховної Ради України проєкт Закону України щодо впровадження кримінальної відповідальності за так звану контрабанду товарів, а точніше - за незаконне переміщення товарів через митний кордон. Це вже не перший законопроєкт на цю тематику, поданий протягом останніх місяців до парламенту. Наразі існує 2 аналогічних проєкти.

Наведеним законопроєктом пропонується внести зміни до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів, які встановлять кримінальну відповідальність за незаконне переміщення через митний кордон товарів та підакцизних товарів, а також за недостовірне декларування товарів, що призвело або могло призвести до неправомірного зменшення чи звільнення від сплати митних платежів.

Кримінальний кодекс України пропонується доповнити новими статтями 201-2 "Контрабанда товарів", 201-3 "Контрабанда підакцизних товарів", 201-4 "Недостовірне декларування товарів".

Законопроектом також пропонуються коригуючі зміни до статтей 201, і 201-1 та 305 Кримінального кодексу України.

Також передбачаються зміни до статті 216 Кримінального процесуального кодексу України, відповідно до яких слідчі органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, здійснюватимуть досудове розслідування кримінальних правопорушень, передбачених статтями 201-2, 201-3 та 201-4 Кримінального кодексу України. Досудове розслідування вказаних кримінальних правопорушень здійснюватиметься слідчими органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, до початку функціонування Бюро економічної безпеки України.

У законопроєкті визначено мінімальний поріг, коли настає кримінальна відповідальність: за контрабанду товарів - 113 500 грн., за контрабанду підакцизних товарів – 56 750 грн., а для недостовірного декларування – 147 550 грн. Для кваліфікуючих ознак ці показники вищі.

У цілому відповідальність за переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю товарів посилюється. Окремі запропоновані санкції передбачають до 11 років ув’язнення. Також додається кардинально нова стаття 201-4 “Недостовірне декларування товарів”. Диспозиція якої наведена досить загально і дозволяє достатньо вільно трактувати поняття кримінального злочину. Така диспозиція може призвести до наявності складу кримінального злочину у таких випадках, як, наприклад, помилки у заповненій митної декларації, що може тлумачитися, як внесення недостовірних відомостей тощо. Крім цього, можливість потенційної кримінальної справи може використовуватися, як засіб впливу на законослухняних суб’єктів зовнішньоекономічної діяльності, що може мати значні корупційні ризики. Варто також зазначити, що у відповідній диспозиції відсутній такий важливий елемент, як умисел.

У цілому, проєкт потребує глибоко системного доопрацювання і, можливо, зміни його концепції.

Джерело: https://bit.ly/3etdNfY

В Україні оформлено першу декларацію в системі спільного транзиту (NCTS)

8 квітня 2021 року було оформлено 1-шу декларацію T1UA у режимі спільного транзиту із застосуванням національної електронної транзитної системи (NCTS). Першим суб'єктом, на адресу якого переміщено товари у режимі спільного транзиту із використанням NCTS, став ТОВ «Епіцентр К».

Наразі NCTS працює в Україні в національному масштабі, який є одним з необхідних етапів підготовки для приєднання України до Конвенції про процедуру спільного транзиту та міжнародного застосування NCTS. Україна може приєднатися до Конвенції вже у 2022 році. Наразі в Україні одночасно з NCTS працює і звична система контролю доставки товарів. У цей період компанії можуть самостійно обирати систему, до якої вони хочуть подавати транзитні декларації.

Водночас, Держмитслужба всіляко закликає підприємства та компанії брати участь на етапі національного застосування NCTS. При дотриманні певних критеріїв такі компанії зможуть подати документи на отримання спеціальних транзитних спрощень і користуватися ними вже при повноцінному (міжнародному) функціонування NCTS.

Держмитслужба підготувала методичні рекомендації для компаній щодо подання декларацій T1UA, які розміщені на офіційному вебпорталі Держмитслужби. Також для компаній працює відповідна служба підтримки – докладніше за посиланням:

https://bit.ly/3tru7SN

Джерело: https://bit.ly/2RvNwog

Розпочав діяти новий порядок заповнення та видачі митницею сертифіката з перевезення (походження) товару EUR.1 або EUR-MED

3 квітня 2021 року набрав чинності новий Порядок заповнення та видачі митницею сертифіката з перевезення (походження) товару EUR.1 або EUR-MED, затверджений наказом Міністерства фінансів України № 139 від 2 березня 2021 року.

Наказом, зокрема, передбачено:

- процедуру видачі сертифіката з перевезення (походження) товару EUR-MED на експорт товарів українського походження до країн ЄАВТ (Швейцарія, Ісландія, Норвегія, Ліхтенштейн) та Грузії, який підтверджує статус преференційного походження товарів із застосуванням діагональної кумуляції;

- застосування електронної заяви експортера для видачі сертифіката з перевезення (походження) товару EUR.1 або EUR-MED;
- видачу електронного сертифіката з перевезення (походження) товару EUR.1 якщо це передбачено міжнародною угодою про вільну торгівлю;
- запровадження на вебпорталі «Єдине вікно для міжнародної торгівлі» сервісу перевірки факту видачі сертифікатів з перевезення (походження) форми EUR.1 або EUR-MED в режимі реального часу.

Сертифікат видається посадовою особою митниці Держмитслужби під час здійснення експорту товару(ів) за місцем здійснення його (їх) митного оформлення або після експорту товару(ів) за місцем здійснення митного оформлення товару(ів) або за місцем державної реєстрації експортера. Термін дії сертифіката складає 4 місяці. Сертифікат видається безоплатно у найкоротший термін, але не більше восьми робочих годин після реєстрації заяви у структурному підрозділі митниці Держмитслужби, на який покладено функції з видачі сертифіката.

Джерело: https://bit.ly/3nY870Q

“Моніторинг сприяння торгівлі в Україні” є продовженням випусків Щомісячного моніторингу сприяння торгівлі в Україні, який готувався Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій у рамках проекту “Діалог зі сприяння торгівлі”, за фінансової підтримки Європейського Союзу та співфінансування Міжнародного фонду “Відродження”.

Запропонований інформаційний бюлетень є продовженням попереднього і публікується в рамках проєкту **“Підтримка громадської Ініціативи “За чесну та прозору митницю”**, який реалізується за підтримки Європейського союзу, Міжнародного фонду “Відродження” та ATLAS Network і є моніторингом реалізації митної реформи та заходів зі сприяння міжнародній торгівлі.

Публікація складається з трьох частин:

- нормативно-правові акти, що набрали чинності
- проекти нормативно-правових актів
- новини

Ми розуміємо, що малому та середньому бізнесу не вистачає часу на проведення аналізу нового законодавства або можливих нормативних новацій. Також, значна кількість таких актів складна для розуміння пересічної людини. “Моніторинг сприяння торгівлі в Україні” покликаний привернути увагу до цікавих подій, нововведень законодавства України, що стосуються сфери спрощення процедур торгівлі і можуть безпосередньо впливати на суб’єкти зовнішньоекономічної діяльності. Також у цих публікаціях ми будемо робити аналіз проектів нормативних актів із цієї тематики.

Інститут економічних досліджень та політичних консультацій (ІЕД) - міжнародно визнаний незалежний український аналітичний центр, заснований у 1999 році.

ІЕД займається аналізом проблем економічного розвитку, міжнародної торгівлі та ділового клімату (зокрема в секторі МСП), бере участь у розробці документів політики національного та регіонального рівня.

ІЕД регулярно випускає власний макроекономічний прогноз для України та бере участь у розробці консенсус-прогнозу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

Команда соціологів ІЕД проводить регулярні опитування підприємств та експертів із метою оцінки ділового клімату та очікувань українського бізнесу. ІЕД успішно поєднує свою аналітичну діяльність з адвокацією змін та участю в громадському житті України. ІЕД співпрацює з центральними та місцевими органами влади, вітчизняними та закордонними аналітичними центрами, організаціями громадянського суспільства.

Робота ІЕД фінансується за рахунок грантів, благодійних внесків та коштів технічної допомоги.

Застереження

Моніторинг сприяння торгівлі в Україні підготовлений ІЕД і має виключно інформаційний характер. Хоча ми доклали щонайбільших зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-якої частини цієї публікації. У разі використання обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.

Матеріал відображає позицію авторів і не обов’язково збігається з позицією Європейського Союзу, Міжнародного фонду “Відродження”, ATLAS Network та (або) Інституту економічних досліджень та політичних консультацій.